

Gaius-säätiö sr Puotilan palvelutalon omavalvontasuunnitelma 31.5.2021

Sisällys:

- 1 PALVELUNTUOTTAJAA KOSKEVAT TIEDOT**
- 2 TOIMINTA-AJATUS, ARVOT JA TOIMINTAPERIAATTEET**
  - 2.1 Toiminta-ajatus**
  - 2.2 Arvot ja toimintaperiaatteet**
- 3 OMAVALVONNAN TOIMEENPANO**
  - 3.1 Riskienhallinta, tunnistaminen ja toimeenpano**
  - 3.2 Riskienhallinnan työnjako**
  - 3.3 Asukasturvallisuus**
  - 3.4 Työturvallisuus ja ergonomia**
  - 3.5 Pelastussuunnitelma ja turvallisuus selvitys**
- 4 OMAVALVONTASUUNNITELMAN LAATIMINEN**
- 5 ASIAKKAAN ASEMA JA OIKEUDET**
  - 5.1 Palvelutarpeen arviointi**
  - 5.2 Hoito- ja palvelussuunnitelma**
    - 5.2.1 Vastuuhoitajuus**
  - 5.3 Asiakkaan kohtelu**
    - 5.3.1 Itsemääräämisoikeuden vahvistaminen**
    - 5.3.2 Liikkumisen rajoittaminen**
    - 5.3.3 Asiakkaan asiallinen kohtelu**
    - 5.3.4 Asiakkaan osallisuus**
    - 5.3.5 Asiakkaan oikeusturva**
- 6 PALVELUN SISÄLLÖN OMAVALVONTA**
  - 6.1 Virikkeellinen ja toiminnallinen arki**
  - 6.2 Ravitseminen ja ruokahuolto**
  - 6.3 Hygieniakäytännöt**
  - 6.4 Terveysten- ja sairaanhoito**
  - 6.5 Lääkehoito**

7 HENKILÖSTÖ

7.1 Henkilöstön rekrytointi ja sijaistenkäytön periaatteet

7.2 Perehdytys ja perehtyminen

7.3 Henkilöstön täydennyskoulutus

7.4 Henkilöstön ilmoitusvelvollisuus

8. TOIMITILAT, TEKNOLOGISET RATKAISUT JA TERVEYDENHUOLLONLAITTEET JA APUVÄLISEET

8.1 Toimitilat

8.2 Teknologiset ratkaisut

8.3 Terveysthuollon laitteet ja apuvälineet

9 ASUKASTIETOJEN KÄSITTELY JA KIRJAAMINEN

9.1 Asukastietojen käsittely

9.2 Kirjaaminen

10 YHTEENVETO KEHITTÄMISSUUNNITELMASTA

1 PALVELUNTUOTTAJAA KOSKEVAT TIEDOT

Palveluntuottaja

Nimi Gaius-säätiö sr
Y-tunnus 0721826-4
Kunta Helsinki

Toimintayksikkö tai toimintakokonaisuus

Nimi Gaius-säätiö sr Puotilan palvelutalo
Klaavuntie 2, 00910 Helsinki

Palvelumuoto; asiakasryhmä, jolle palvelua tuotetaan; asiakaspaikkamäärä

Asumispalvelut/Tehostettu palveluasuminen – vanhukset: 92 paikkaa,
asukkaita 30.4.2021: 78

Asumispalvelut/Palveluasuminen – vanhukset: 42 paikkaa, asukkaita
30.4.2021: 25

Esimies Johtaja Jaana Rankinen
Puhelin: 050-563 7525
Sähköposti: jaana.rankinen@gaius-saatio.fi

Toimintalupatiedot

Aluehallintoviraston muutoslupa 3.7.2017 yksityisten sosiaalipalvelun tuottamiseen sekä 3.7.2017 ilmoituksenvaraisten yksityisten sosiaalipalvelujen rekisteröinti.

Luvanvarainen toimiala:

Asumispalvelut/Tehostettu palveluasuminen -vanhukset (92 paikkaa)

Ilmoituksenvarainen toiminta:

Asumispalvelut/Palveluasuminen - vanhukset (42 paikkaa)

Alihankintana ostetut palvelut ja niiden tuottajat

Pyykkihuolto:	Mikkelin Pesula Oy
Kiinteistöhuolto:	Kiinteistöpalvelu Aria Oy
Siivous:	SOL Palvelut Oy
Tietojärjestelmäpalvelut:	Integral Oy

Alihankkijoiden kanssa pidetään säännöllisesti yhteistyökokouksia, joissa keskustellaan palvelun toteutumisesta ja laadusta. Mahdollisista epäkohdista annetaan välitöntä ja rakentavaa palautetta alihankkijoille.

2 TOIMINTA-AJATUS, ARVOT JA TOIMINTAPERIAATTEET

2.1 Toiminta-ajatus

Puotilan palvelutalon visio on olla elämää kunnioittava, laadukas, vakaa ja turvallinen yhteisö.

Puotilan palvelutalo on asukkaille ja henkilöstölle turvallinen, yhteisöllisyyttä vahvistava, kunnioittava ja uudistuva yhteisö.

2.2 Arvot ja toimintaperiaatteet

Arvot ovat turvallisuus, yksilöllisyys, kunnioittaminen ja uudistuminen.

Turvallisuus

on toisistamme välittämistä, läsnäoloa, vastuuta itsestämme ja toisista, yhteistyötä ja ammattitaitoa, tekniikan tarkoituksenmukaista käyttöä sekä vakaa talous.

Toimintaperiaatteet:

- Puotilassa asukkaalla on oma huone, monipuolinen ravinto ja räätälöity lääkitys kodikkaassa yhteisössä
- asukkaita palvelevat ystävälliset, osaavat ja saatavilla olevat hoitajat
- asukkaalla on turvallista olla ympäri vuorokauden
- liikkuminen on esteetöntä myös apuvälineiden avulla
- liikkuminen talossa ja pihapiirissä on opastettua
- viestintä ja tiedonkulku on luotettavaa
- turvallisuusosaaminen ja -tekniikka suojaavat vaaroilta
- ammattitaitoinen taloudenhoito turvaa toiminnan jatkuvuuden

Yksilöllisyys

Jokainen on yksilö, erilainen kuin toinen. Kaikilla on oma elämä, tavat, mieltymykset, arvot ja elämäkatsomus.

Toimintaperiaatteet:

- Puotilassa jokainen on oma ainutkertainen itsensä elämänsä päättymiseen saakka
- asukkaalla on oma elämänkaari, tärkeät tapahtumat, juhlat ja elämän kokemukset
- asukkaalla on omat ihmissuhteet, omaiset ja läheiset
- asukkaalla on yksilöllinen dokumentoitu hoitosuunnitelma
- jokaisella on omat mielipiteet, mahdollisuus niiden ilmaisemiseen ja muuttamiseen
- Puotilalla on oma ainutkertainen historia ja toimintakulttuuri

Kunnioittaminen

Kunnioittaminen on näkemistä, sanoin ja teoin toisen arvostamista, keskinäistä luottamusta, oikeudenmukaisuutta ja vastavuoroisuutta.

Toimintaperiaatteet:

- kohtaamme jokaisen aikuisena ja omalla nimellä
- vaalimme asukkaan yksityisyyttä, koskemattomuutta ja reviiriä
- päätöksiä tehtäessä huomioimme eri näkökulmat
- annamme ja vastaanotamme asiallista palautetta
- arvostamme toistemme valintoja ja työtä

Uudistuminen

Uudistuminen on voimavarojen vaalimista ja vahvistamista, haasteiden ja esteiden avointa kohtaamista sekä muutos- ja toimintakykyä erilaisissa tilanteissa.

Toimintaperiaatteet:

- Puotilassa jokainen on kehittyvä ja muuttuva elämänsä päättymiseen saakka
- arvioimme itseämme ja toimintaamme, olemme kriittisiä, rohkeita ja ennakkoluulottomia
- kehitämme toimintatapojamme asukkaiden muuttuvia tarpeita vastaaviksi
- toimimme toisiamme kannustaen yhdessä ja yhteistyössä eri tahojen kanssa
- kehitämme yhteisöllisyyttä, yhteistyötä ja johtamista
- suuntaudumme huomiseen ja tulevaisuuteen

3 OMAVALVONNAN TOIMEENPANO

3.1 Riskienhallinta, tunnistaminen ja toimeenpano

Asukas- ja työturvallisuutta vaarantavien riskien tunnistaminen on omavalvontasuunnitelman ja omavalvonnan toimeenpanon lähtökohta. Ilman epäkohtien tunnistamista ei asukas- ja työturvallisuusriskejä voi ennalta

ehkäistä eikä toteutuneisiin epäkohtiin puuttua suunnitelmallisesti. Omavalvonta perustuu riskienhallintaan, jossa palveluun liittyviä riskejä ja mahdollisia epäkohtien uhkia tulee arvioida monipuolisesti asukkaan saaman palvelun ja työntekijöiden näkökulmasta.

Riskit voivat aiheutua esimerkiksi riittämättömästä henkilöstömitoituksesta tai toimintakulttuurista, jossa avointa turvallisuuskulttuuria ei tueta riittävästi. Riskejä voi aiheutua fyysisestä toimintaympäristöstä, kuten kynnyksistä ja vaikeakäyttöisistä laitteista, toimintatavoista, kuten asiakkaan itsemääräämisoikeuden perusteettomasta rajoittamisesta, tai asukkaiden keskinäisestä käyttäytymisestä. Usein riskit ovat monien toimintojen summa. Riskienhallinnan edellytyksenä on, että työyhteisössä on avoin ja turvallinen ilmapiiri, jossa sekä henkilöstö että asukkaat ja heidän läheisensä uskaltavat tuoda esille laatuun ja asiakasturvallisuuteen liittyviä epäkohtia. Riskienhallinnassa laatua ja asukasturvallisuutta parannetaan tunnistamalla jo ennalta ne kriittiset työvaiheet, joissa toiminnalle asetettujen vaatimusten ja tavoitteiden toteutuminen on vaarassa. Riskienhallintaan kuuluu myös suunnitelmallinen toiminta epäkohtien ja todettujen riskien poistamiseksi tai minimoimiseksi sekä toteutuneiden haittatapahtumien kirjaaminen, analysointi, raportointi ja jatkotoimien toteuttaminen. Esimiehen vastuulla on henkilöstön riittävä perehdytys erityisesti toiminnassa asukas- ja potilasturvallisuuteen kohdistuviin riskeihin.

3.2 Riskienhallinnan työnjako

Johdon ja esimiesten tehtävänä on huolehtia omavalvonnan ohjeistamisesta ja järjestämisestä sekä siitä, että työntekijöillä on riittävästi tietoa turvallisuusasioista. Johto vastaa siitä, että toiminnan turvallisuuden varmistamiseen on osoitettu riittävästi voimavaroja. Esimiehillä on päävastuu myönteisen asenneympäristön luomisessa epäkohtien ja

turvallisuuskysymysten käsittelylle. Riskienhallinta vaatii aktiivisia toimia koko henkilöstöltä. Henkilöstö osallistuu turvallisuustason ja -riskien arviointiin, omavalvontasuunnitelman laatimiseen ja turvallisuutta parantavien toimenpiteiden toteuttamiseen.

Riskienhallinnan luonteeseen kuuluu, ettei työ ole koskaan valmista. Koko yksikön henkilöstöltä vaaditaan sitoutumista, kykyä oppia virheistä sekä muutoksessa elämistä, jotta turvallisten ja laadukkaiden palveluiden tarjoaminen on mahdollista. Omavalvonnan suunnittelussa, toteuttamisessa ja kehittämisessä hyödynnetään eri ammattiryhmien asiantuntemusta.

Riskienhallinta sisältyy Työhön perehdyttäminen ja -perehtyminen Puotilan palvelutalossa -perehdytysohjelman osioihin: Turvallisuuskäytännöt ja Osaston/ryhmäkodin päivittäinen toiminta.

3.3 Asukasturvallisuus

Vahingoista ja uhkatilanteista laaditaan ilmoitus vahinkoilmoituslomakkeella. Alkuperäinen ilmoitus säilytetään asukaskansiossa ja sähköisesti johtoryhmän Y-aseamalla. Ilmoituksessa kuvataan tapahtunut vahinko ja siihen liittyneet toimenpiteet sekä arvioidaan miten vahinko olisi ollut estettävissä. Vahinko- ja uhkatilanteet käsitellään ilmoituksen tehneen työntekijän kanssa ja osastotunneilla. Tavoitteena on vaara- ja uhkatilanteiden uusiutumisen estäminen. Vahinko- ja uhkatilanneilmoitukset tilastoidaan.

Asukkaiden lääkehoito perustuu 31.5.2007 laadittuun Lääkehoitosuunnitelmaan. Lääkehoitosuunnitelmaa on päivitetty säännöllisesti ja viimeisin päivitys on tehty 5/2021. Lääkehoidon seurantajärjestelmän mukaan lääkepoikkeamat kirjataan osastoilla erilliselle lomakkeelle sekä asukkaan tietoihin asukastietojärjestelmään.

Lääkehoitopoikkeamalomake täytetään jokaisesta havaitusta poikkeamasta. Tarkoituksena ei ole etsiä virheen tekijää, vaan parantaa asukasturvallisuutta. Havaitusta lääkepoikkeamasta tiedotetaan asianomaiselle lääkepoikkeaman tekijälle, asukkaalle, omahoitajalle, osastonhoitajalle, lääkärille ja johtajalle. Poikkeamat käsitellään aina asukkaan kanssa. Poikkeamat tilastoidaan osastoittain ja ne käsitellään työyhteisössä säännöllisesti, jotta mahdolliset vaaratekijät prosesseissa saadaan korjattua. Jos lääkepoikkeama ehtii asukkaalle asti (esimerkiksi asukas saa väärän lääkityksen), otetaan aina yhteys lääkäriin.

Asukkaan turvallisuus on kuvattu asuminen Puotilan palvelutalossa prosessikuvauksessa:

- kiireettömän, rauhoittavan ilmapiirin luominen.
- tukevat, hyväpohjaiset ja asianmukaiset jalkineet sekä asukkaalla että hoitajalla.
- lonkkahousut tarvittaessa.
- oikeanlaiset, sopivat apuvälineet ja ohjaus niiden käytössä, tukeva ja turvallinen työote siirroissa.
- kaikilla ympärivuorokautisen palveluasumisen asukkailla on pelastuslakana sängyissään.
- turvallinen ympäristö: ylimääräiset esteet pois, kuiva lattia, hyvä valaistus.
- sängyn laidat tarvittaessa ylhäällä, sängyn sopiva korkeus, lupa omaiselta ja lääkäriltä sekä kirjaaminen ja arviointi rajoittamisen kestosta.
- pyörätuolin turvavyö ja G-tuolin pöytä tarvittaessa kiinni, lupa omaiselta ja lääkäriltä sekä kirjaaminen ja arviointi rajoittamisen kestosta.
- ulko-ovet, parvekkeiden ovet ja osaston keittiön ovet pidetään lukittuina (ympärivuorokautinen palveluasuminen).
- myrkylliset aineet säilytetään asukkaiden ulottumattomissa.

HUOM! Käyttöturvallisuustiedotteet.

- tupakoivilla asukkailla suojaessu, sytyttimien käyttöä ja tupakointia valvottava, asukasta ei saa jättää yksin tupakoimaan.

Asukasturvallisuuden vastuuhenkilöt ovat johtaja ja osastonhoitajat.

Jokainen työntekijä vastaa omalta osaltaan asukasturvallisuudesta.

3.4 Työturvallisuus ja ergonomia

Työturvallisuutta uhkaavat tekijät työssä pyritään estämään ennakolta. Työnantaja suunnittelee, valitsee, mitoittaa ja toteuttaa työolosuhteiden parantamiseksi tarvittavat toimenpiteet siten, että vaara- ja haittatekijöiden syntyminen voidaan estää ja olemassa olevat vaara- ja haittatekijät saadaan poistettua.

Työntekijän on oman kokemuksensa, työnantajalta saamansa opetuksen ja ohjauksen sekä ammattitaitonsa mukaisesti työssään huolehdittava käytettävissään olevin keinoin niin omasta kuin muiden työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä.

Työnantajalla on velvollisuus selvittää, tunnistaa ja arvioida työntekijöiden turvallisuudelle ja terveydelle aiheutuvat haitat ja vaarat. Tämä riskien arviointi ja -hallinta on osa työpaikan turvallisuustoimintaa. Puotilan palvelutalossa riskienkartoitus tehdään vuosittain yhdessä henkilöstön kanssa.

Ergonomian avulla parannetaan työntekijöiden turvallisuutta, terveyttä ja hyvinvointia sekä järjestelmien häiriötöntä ja tehokasta toimintaa. Puotilan palvelutalossa järjestetään ergonomiakoulutusta säännöllisin väliajoin.

Työturvallisuutta ja ergonomiaa koskevat ohjeet ovat laatukäsikirjassa kohdassa; Työturvallisuus ja ergonomia, Epäasiallisen kohtelun ehkäisy ja käsittely sekä kohdassa ja Väkivallan uhka työssä.

3.5 Pelastussuunnitelma ja turvallisuus selvitys

Puotilan palvelutalon pelastussuunnitelma ja turvallisuus selvitys on kokonaisuudessaan johtajalla ja nähtävissä tarvittaessa.

Pelastussuunnitelmasta osa on jaettu kaikille osastoille. Tässä osastoille jaetussa pelastussuunnitelman osassa kuvataan seuraavat asiat:

- Suojeluorganisaatio
- Luettelo suojeluorganisaation tehtävistä ja henkilöistä
- Tulipalo
- Tapaturma
- Pommiuhkaus
- Vaaralliset aineet
- Muita uhkia
- Varkaus tai ryöstö
- Radioaktiivinen laskeuma

Jokainen Puotilan palvelutalossa työskentelevä on velvollinen lukemaan osastolle jaetun osan pelastussuunnitelmasta.

Turvallisuus selvitys on asiakirja, jossa selvitetään toimintakyvyltään alentuneiden tai rajoitettujen henkilöiden edellytykset pelastua tulipalosta. Turvallisuus selvitys on laadittu yhteistyössä Spekin kanssa ja hyväksytetty palotarkastajalla.

Huoltomestari pitää kuukausittain paloturvallisuus infon. Uuden työntekijän perehdytykseen kuuluu poistumisteiden näyttäminen,

alkusammutusvälineiden sijainnin näyttäminen ja niiden käytön opastaminen. Toimintaohje palohälytyksen sattuessa löytyy jokaisen paloilmoitintaulun vierestä. Paloilmoitintauluja on kaksi/osasto.

Henkilöstölle järjestetään poistumisturvallisuus- ja alkusammutusharjoituksia sekä ensiapukoulutusta.

Pelastussuunnitelma ja turvallisuus selvitys on laatukäsikirjassa kohdassa;
Pelastussuunnitelma ja Turvallisuus selvitys.

4 OMAVALVONTASUUNNITELMAN LAATIMINEN

Oma valvonnan suunnittelusta ja seurannasta vastaavat johtaja Jaana Rankinen p. 050-563 7525, jaana.rankinen@gaius-saatio.fi, osastonhoitajat Sanna Kivimäki, Tiina Kolehmainen ja Anne Väänänen sekä hallintopäällikkö Laura Klose.

Oma valvontasuunnitelma perustuu laatukäsikirjaan ja se on laadittu esimiesten ja henkilöstön yhteistyönä. Henkilöstö osallistuu oma valvonnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin osastotunneilla, henkilöstökokouksissa, kehittämispäivissä ja erilaisissa projekteissa. Oma valvontasuunnitelma päivitetään, kun toiminnassa tapahtuu palvelun laatuun ja asiakasturvallisuuteen liittyviä muutoksia.

Ajan tasalla oleva oma valvontasuunnitelma on painettuna palvelutalon ala-aulassa ja luettavissa verkkosivuilla osoitteessa www.gaius-saatio.fi .

Oma valvontasuunnitelma sisältyy henkilöstön perehdytysohjelmaan ja on laatukäsikirjassa kohdassa; Oma valvontasuunnitelma ja Työhön perehdyttäminen ja -perehtyminen Puotilan palvelutalossa - perehdytysohjelma.

5 ASIAKKAAN ASEMA JA OIKEUDET

5.1 Palvelutarpeen arviointi

Asukkaalle/tai hänen läheiselleen annetaan tietoa palvelutalosta jo ensimmäisessä yhteydenotossa, joka useimmin tapahtuu puhelimitse. Asukkaalla ja hänen läheisillään on myös mahdollista tulla tutustumaan palvelutaloon.

Asukkaalle ja hänen läheiselleen kerrotaan käytännön asioista ja annetaan elämänkaarilomake. Elämänkaarilomakkeen tarkoituksena on varmistaa asukkaan toiveiden ja tottumusten huomioiminen hoivaa ja hoitoa suunniteltaessa. Elämänvaiheiden ymmärtäminen tukee voimavarojen heikentyessä tai muistisairauden edetessä asukkaan hoitoa ja helpottaa keskustelua arjessa.

Asukkaan muutettua Puotilan palvelutaloon hänelle ja hänen läheisilleen järjestetään tulokahvitilaisuus, joka on samalla ensimmäinen hoitoneuvottelu. Tilaisuuteen osallistuu asukas, hänen läheisensä, asukkaan vastuuhoidtaja ja osastonhoitaja. Tilaisuudessa keskustellaan asukkaan hoitoon ja talon toimintaan liittyvistä asioista sekä sovitaan toimintatavoista.

5.2 Hoito- ja palvelussuunnitelma

Kaikilla Puotilan palvelutalon asukkailla on palvelutalon arvoin perustuva yksilöllinen, virike- ja kuntoutussuunnitelman sisältävä, hoitosuunnitelma. Hoitosuunnitelman toteutumista seurataan ja asukkaan hoitoa arvioidaan päivittäin kirjaamalla havainnot ja asukkaan kanssa tapahtunut vuorovaikutus. Hoitosuunnitelmaan pohjautuvan ja asukkaan vointia arvioivan kirjaamisen

tärkeys korostuu hoitotyön raportoinnissa sekä RAI-arvioinnissa. RAI on standardoitu tiedonkeruun ja havainnoinnin välineistö, joka on tarkoitettu työkaluksi asukkaan palvelutarpeen arviointiin ja hoito-, kuntoutus- ja palvelusuunnitelman laatimiseen. RAI-arviointi tehdään kaksi kertaa vuodessa ja aina asukkaan voinnin muuttuessa.

Asiakkaan ravitsemushoidon suunnittelussa ja seurannassa hyödynnetään MNA-mittaria. MNA-testit tehdään vuosittain ja aina tarvittaessa. Jos asukkaan painonmuutos on suuri ja laihtuminen tahatonta, asukkaalle tehdään ravitsemustilan ja ruuankäytön seuranta ja arviointi.

Vastuuhoitaja laatii hoitosuunnitelman yhteistyössä asukkaan, asukkaan läheisten ja osaston henkilöstön kanssa kahden viikon kuluessa asukkaan saapumisesta ja huolehtii hoitosuunnitelman päivityksestä aina tarvittaessa tai vähintään kolmen kuukauden välein. Hoito- ja palvelusuunnitelmaan kirjataan hoidon tavoitteet ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi, joiden toteutumista arvioidaan. Hoitosuunnitelman päivitys vahvistetaan läheisen allekirjoituksella. Keskustelun voi käydä myös puhelimesta. Hoitosuunnitelman päivityksestä kirjataan aina tieto Hilkkään. Hoitosuunnitelmasta voidaan antaa kopio läheiselle. Suunnitelma on asukkaan tarpeista lähtevä, yksilöllinen ja konkreettinen.

5.2.1 Vastuuhoitajuus

Vastuuhoitajuus on kuvattu asuminen Puotilan palvelutalossa prosessissa

- vastuuhoitaja nimetään ennen uuden asukkaan saapumista ja hän ottaa asukkaan vastaan, jos on työvuorossa.
- vastuuhoitaja selvittää asukkaan elämänkaaren tapahtumia yhteistyössä asukkaan läheisten kanssa. Vastuuhoitaja täyttää yhdessä läheisten kanssa elämänkaarilomakkeen ja siirtää tiedot Hilkkään.

- vastuuhoitaja sopii yhdessä osastonhoitajan ja läheisten kanssa tulokahvien (= ensimmäinen hoitokokous) ajankohdasta kuukauden kuluessa asukkaan saapumisesta.
- vastuuhoitaja tekee hoitosuunnitelman yhteistyössä asukkaan, asukkaan läheisten ja osaston henkilöstön kanssa kahden viikon kuluessa asukkaan saapumisesta ja huolehtii sen päivityksestä aina tarvittaessa tai vähintään kolmen kuukauden välein. Hoitosuunnitelma arvioidaan ja päivitetään asukkaan ja asukkaan läheisen kanssa vähintään kolmen kuukauden välein tai aina asukkaan voinnin muuttuessa. Hoitosuunnitelman päivitys vahvistetaan läheisen allekirjoituksella. Keskustelun voi käydä myös puhelimesta. Hoitosuunnitelman päivityksestä kirjataan aina tieto Hilkkään.

Kopion hoitosuunnitelmasta saa luovuttaa lähiomaiselle tai lailliselle asioidenhoitajalle/edunvalvojalle.

- vastuuhoitaja vastaa RAI arvioinnin tekemisestä kuukauden sisällä asukkaan saapumisesta. RAI:n seurantaviikko on 7pv. Tämän seurantajakson pohjalta tehdään ensimmäinen RAI-arviointi. RAI-arviointi päivitetään aina tilanteen muuttuessa ja vähintään 6 kk välein.
- vastuuhoitaja pitää yhteyttä omaisiin vähintään kerran kuukaudessa ja aina tarvittaessa.
- vastuuhoitaja toimii yhteistyössä eri ammattiryhmien kanssa, muun muassa:
  - hammas- ja silmälääkäri (ajantilaus)
  - kampaaja ja jalkahoitaja (ajantilaus)
  - fysioterapeutti
  - Puotilan keittiöstä tilataan asukkaalle syntymäpäivätarjotin jokaisena syntymäpäivänä ja täytekakku asukkaan täyttäessä

70-, 80-, 90-, 100-vuotta. 100-vuotis syntymäpäivän jälkeen täytekakku tilataan keittiöstä joka vuosi.

- vastuuhoitaja huolehtii, että asukkaan lääkkeet jaetaan dosettiin ajallaan.
- vastuuhoitaja informoi lääkäriä asukkaan asioista -> lääkärivihko
- vastuuhoitaja huolehtii asukkaan vaatehuollosta (uusien vaatteiden tarve, vaatekaappien siisteys, vaatteiden merkkaaminen).
- vastuuhoitaja huolehtii tarvittaessa asukkaan hankinnoista.

5.3 Asiakkaan kohtelu

5.3.1 Itsemääräämisoikeuden vahvistaminen

Itsemääräämisoikeus on jokaiselle kuuluva perusoikeus, joka muodostuu oikeudesta henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Siihen liittyvät läheisesti oikeudet yksityisyyteen ja yksityiselämän suojaan. Henkilökohtainen vapaus suojaa henkilön fyysisen vapauden ohella myös hänen tahdonvapauttaan ja itsemääräämisoikeuttaan. Sosiaalihuollon palveluissa henkilöstön tehtävänä on kunnioittaa ja vahvistaa asukkaan itsemääräämisoikeutta ja tukea hänen osallistumistaan palvelujensa suunnitteluun ja toteuttamiseen. Asukkaalla tulisi mahdollisuuksien mukaan olla esimerkiksi mahdollisuus esittää toiveita myös siitä, kuka häntä avustaa sukupuolisensitiivisissä tilanteissa.

5.3.2 Liikkumisen rajoittaminen

Asukkaan hoidon ja turvallisuuden takaamiseksi voidaan joutua turvautumaan toimenpiteisiin, joilla asukkaan itsemääräämisoikeuksia rajoitetaan (esim.

korotetut sängynlaidat, haaravyö). Tämän tulee aina tapahtua asukkaiden hoidon ja turvallisuuden takaamiseksi. Mikäli rajoitteiden käyttö on välttämätöntä, niihin turvaudutaan aina vasta viimeisenä keinona ja toimenpiteestä täytyy olla aina enemmän hyötyä kuin haittaa asukkaalle.

Gaius-säätiön Puotilan palvelutalon toimintaohje liikkumisen rajoittamisesta:

Muistisairaana turvallisuuden takaamiseksi hoidon tulisi perustua ensi sijassa syiden tunnistamiseen ja levottomuutta aiheuttavien tekijöiden poistamiseen. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston eli Valviran mukaan potilaan tai asiakkaan liikkumista voidaan vanhustenhuollossa rajoittaa hänen tahtonsa vastaisesti terveydenhuollon ammattihenkilöstön pakkotoimin, esimerkiksi sitomalla, ainoastaan hänen oman turvallisuutensa takaamiseksi ja vain siinä määrin kuin kulloinkin on välttämätöntä. Tällöin on kysymyksessä merkittävä hoitopäätös, jonka tulee perustua hoitovastuussa olevan lääkärin tekemään ratkaisuun ja se tulee kirjata potilasasiakirjoihin yksiselitteisesti osana hoitosuunnitelmaa. Ennen päätöksentekoa on pyrittävä selvittämään potilaan oma kanta asiaan. Jos potilas ei pysty itse päättämään hoidostaan, tulee hänen laillista edustajaansa, lähiomaista tai muuta läheistä kuulla sen selvittämiseksi, millainen hoito parhaiten vastaa potilaan tahtoa. Periaatepäätökseen potilaan liikkumista rajoittavista toimenpiteistä pitää saada laillisen edustajan tai lähiomaisen suostumus ja se on kirjattava potilasasiakirjoihin.

Puotilan palvelutalossa päätöksen liikkumisen rajoittamisesta tekee lääkäri. Hoitaja kirjaa päätöksen ja sen perusteet asukastietojärjestelmään. Lääkäri, osastonhoitaja tai hoitaja neuvottelee aina liikkumisen rajoittamista koskevista päätöksistä myös asukkaana laillisen edustajan tai lähiomaisen kanssa. Asukkaana laillisen edustajan tai läheisen suostumus kirjataan asukastietojärjestelmään.

Mikäli asukkaan liikkumista joudutaan rajoittamaan, kirjataan käytön peruste, käyttö ja käytön kesto (kellonajat) asukastietojärjestelmään. Tarve turvavälineiden käyttöön tulee arvioida riittävän usein. Turvavälineitä käytetään vain sen ajan, kun se on tarpeen.

Mikäli asukkaan liikkumista rajoitetaan, on hoitohenkilökunnan huolehdittava, että turvavälineen käyttö tapahtuu asianmukaisesti ja laitteen käyttöohjeita noudattaen sekä siitä, että asukkaan valvonta on riittävää.

5.3.3 Asiakkaan asiallinen kohtelu

Jokaisella työntekijällä on velvollisuus puuttua asukkaan epäasialliseen tai loukkaavaan kohteluun. Havaittuaan epäasiallista tai loukkaavaa kohtelua työntekijän on pyydettävä työtoveria lopettamaan epäasiallinen tai loukkaava kohtelu. Työntekijän tulee ilmoittaa asia osastonhoitajalle tai johtajalle. Asia saatetaan aina osastonhoitajan ja johtajan tietoon. Tapaus tulee kirjata asukastietojärjestelmään.

Palvelutalossa on henkilöstön kanssa laadittu kirjallinen ohjeet: Toimintaohje häirinnän ja muun epäasiallisen kohtelun ehkäisyyn ja käsittelyyn Gaius-säätiön Puotilan palvelutalossa sekä Gaius-säätiön Puotilan palvelutalon työssä käyttäytymisen pelisäännöt. Ohjeissa on häirinnän ja epäasiallisen kohtelun määritelmä, vastuutahot ja selvitysprosessin vaiheet.

Käytössä kirjallinen ohje: Ikäihmisten kaltoinkohtelu, jossa on kaltoinkohtelun määritelmä, riskitekijät, kaltoinkohtelun tunnistaminen, avun hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus.

5.3.3 Asiakkaan osallisuus

Asukkaan ja omaisen osallistuminen yksikön laadun ja omavalvonnan kehittämiseen

Puotilan palvelutalossa ei ole vierailuaikoja. Palvelutalo on asukkaan koti ja omaiset ovat tervetulleita vierailulle heille sopivaan aikaan.

Koronapandemiasta johtuen vierailut ovat rajoitettuja ja ennalta sovittuja Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimen ohjeiden mukaisesti.

Tehostetun palveluasumisen asukkaan muutettua Puotilan palvelutaloon, hänelle ja hänen läheisilleen järjestetään tulokahvit eli ensimmäinen hoitokokous, jossa aloitetaan hoitosuunnitelman laatiminen. Hoitokokoukseen osallistuu asukas, hänen läheisensä, asukkaan vastuuhoitaja ja osastonhoitaja. Hoitokokouksessa keskustellaan asukkaan hoitoon ja talon toimintaan liittyvistä asioista sekä sovitaan toimintatavoista. Asukkaan elämäntarhiston selvittäminen hoito- ja palvelusuunnitelmaa varten on erittäin tärkeää, jotta asukkaalle voidaan antaa asukaslähtöistä hoivaa ja huolenpitoa.

Tehostetussa palveluasumisessa asukkaan vastuuhoitaja tekee hoitosuunnitelman ja huolehtii sen päivityksestä aina tarvittaessa tai vähintään kolmen kuukauden välein. Vastuuhoitajan tehtävänä on pitää ensisijaisesti yhteyttä omaisiin.

Osastoilla järjestetään asukaskokouksia, joissa asukkaat pääsevät yhdessä vaikuttamaan toimintaan. Omaisille ja asukkaille tehdään säännöllisesti omaiskyselyjä ja niiden tuloksia hyödynnetään toiminnan kehittämisessä. Omaisille järjestetään kaksi omaisteniltaa/-tapahtumaa vuodessa. Toinen omaistenilta/-tapahtuma on useamman osaston yhteinen ja toinen osaston oma. Asukkaat eivät välttämättä pysty antamaan kirjallista tai suullista palautetta muistisairaudesta johtuen. Palaute asukkailta saadaankin usein

päivittäisessä hoitotyössä. Aukkailta ja omaisilta saatu palaute on tärkeää ja se käsitellään henkilöstön kanssa ja hyödynnetään toiminnan kehittämisessä.

5.3.5 Asiakkaan oikeusturva

Sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus laadultaan hyvään sosiaalihuoltoon ja hyvään kohteluun ilman syrjintää. Asiakasta on kohdeltava hänen ihmisarvoaan, vakaumustaan ja yksityisyyttään kunnioittaen. Tosiasialliseen hoitoon ja palveluun liittyvät päätökset tehdään ja toteutetaan asiakkaan ollessa palvelujen piirissä. Palvelun laatuun tai saamaansa kohteluun tyytymättömällä asiakkaalla on oikeus tehdä muistutus toimintayksikön vastuuhenkilölle tai johtavalle viranhaltijalle. Muistutuksen voi tehdä tarvittaessa myös hänen laillinen edustajansa, omainen tai läheinen. Muistutuksen vastaanottajan on käsiteltävä asia ja annettava siihen kirjallinen, perusteltu vastaus kohtuullisessa ajassa.

Jos asukas tai hänen läheisensä on tyytymätön saamaansa hoitoon tai kohteluunsa, hänellä on oikeus tehdä muistutus Puotilalan johtajalle.

Muistutus osoitetaan:

Gaius-säätiö sr
Puotilalan palvelutalo
Johtaja Jaana Rankinen
Klaavuntie 2
00910 Helsinki

Muistutuksiin, kanteluihin ja palautteisiin vastataan kohtuullisen ajan kuluessa ja niistä saatua tietoa hyödynnetään laatutyössä ja toiminnan kehittämisessä.

Muistutuksen voi myös osoittaa ostopalvelupäällikkö Kristiina Matikaiselle osoitteeseen:

Ostopalvelupäällikkö Kristiina Matikainen
PL 51777, 00099 Helsingin kaupunki

Sosiaaliasiamies

Jos asiakas tai potilas on tyytymätön saamaansa palveluun, hoitoon tai kohteluun, tai tarvitsee neuvoja oikeuksistaan sosiaali- ja terveydenhuollossa voi hän olla yhteydessä sosiaali- ja potilasasiamieheen. Sosiaali- ja potilasasiamieheen voivat olla yhteydessä myös asiakkaiden ja potilaiden omaiset ja muut läheiset, kuntalaiset sekä asiakkaiden ja potilaiden asioissa toimivat yhteistyötahot.

Sosiaaliasiamiehen yhteystiedot:

puh. 09 3104 3355

ma-to klo 9.00–11.00

sosiaali.potilasasiamies@hel.fi

Kuluttajaneuvonta

Kuluttajaneuvonnan tehtävänä on avustaa ja sovittaa kuluttajan ja palvelujen tuottajan välisissä ristiriitatilanteissa. Kuluttajaneuvonnasta annetaan myös kuluttajalle ja palvelun tuottajalle tietoa kuluttajan oikeuksista ja velvollisuuksista.

Kuluttajaneuvonnassa voit asioida puhelimitse soittamalla numeroon 029 505 3050 (ma, ti, ke, pe klo 9–12, to 12–15).

6. PALVELUN SISÄLLÖN OMAVALVONTA

6.1 Virikkeellinen ja toiminnallinen arki

Asukkaiden hoito- ja palvelusuunnitelmiin kirjataan tavoitteet, jotka liittyvät päivittäiseen liikkumiseen, ulkoiluun, kuntoutukseen ja kuntouttavaan toimintaan. Asukkaan omaa historiaa ja elämänkaarta arvostetaan, asukasta ja hänen läheistään kuullaan ja toiveet kirjataan ylös ja virikkeellisen ja toiminnallisen arjen ja juhlan suunnittelussa ja toteutuksessa. Asukkaiden mielekkään ja toiminnallisen arjen toteuttamiseen vaaditaan koko henkilöstön sitoutuminen. Vaikutusmahdollisuudet asukkaiden toiminnalliseen ja virikkeelliseen arkeen ovat erittäin hyvät, joten kaikkien asukkaiden ja työntekijöiden ideat ja ehdotukset huomioidaan.

Osastoilla ja talon yhteisissä tiloissa järjestetään asukkaiden tarpeesta ja toiveista lähtevää viriketoimintaa. Asukkaiden saattaminen kokoustiloissa järjestettäviin tilaisuuksiin sekä heidän seuranaan oleminen tilaisuuksissa on erittäin tärkeä osa arjen toiminnan yhteistyötä. Asukkaiden saattaminen ja hakeminen yhteisiin tilaisuuksiin kuuluu jokaisen työntekijän velvollisuuksiin. Viikonloppuna ja juhlapyhinä järjestettäviin tilaisuuksiin sovitaan kuukausittain kiertävän periaatteen sekä henkilöstön työvuorojen mukaisesti jokaiselta osastolta vuorollaan emäntä. Poikkeustapauksissa ylimääräiset emäntävuorot sovitaan osastonhoitajien kanssa.

Emännän tehtävät:

- toivottaa esiintyjät tervetulleiksi ja huolehtia esiintyjien viihtyvyydestä. Jos esiintyjille on tilattu tarjottavia (kahvi, leivonnainen jne.), emäntävuorossa oleva ohjaa esiintyjät lounasravintolaan ja huolehtii, että esiintyjät saavat tarjottavat.

- asukkaista huolehtiminen (tilaisuuksissa on aina mukana useampi hoitaja, jokainen hoitaja huolehtii oman osastonsa asukkaista).
- avata ja lukita kokoustilat, valaistuksen huolehtiminen.
- tarvittaessa esiintyjien laskun huolehtiminen hallintopäällikölle/osastonhoitajalle.

Palvelutalossa toimii vapaaehtoistyöryhmä Pääskyselä. Vapaaehtoistyöntekijät osallistuvat palvelutalon arkeen ja juhlaan. Vapaaehtoistyöntekijät järjestävät palvelutalon asukkaille erilaista ohjelmaa; musiikkituokioita, lauluhetkiä, keskustelupiirejä, lukupiirejä, ulkoilua yms.

Sävelsirkkua hyödynnetään virikkeellisessä- ja toiminnallisessa arjessa. Hyvä elämä Puotilassa muodostuu arjesta ja juhlasta, yhteisistä pienistä ja isoista hetkistä. Elämme hyvää ja tavallista arkea, joka muodostuu kohtaamisesta ja asukkaille mielekkästä toiminnasta.

Toiminta on ennalta suunniteltua tai tarttumista hetkeen. Otamme vuodenajat ja juhlapyhät huomioon viriketoiminnan suunnittelussa. Koristelemme yleiset tilat ja osastot teeman mukaisesti ja juhlimme yhdessä. Esimerkiksi jouluna jokainen asukas saa joululahjan, joiden jakaminen on mieluisa ohjelma-numero. Jokaisella osastolla päiväkahvit juodaan yhdessä asukkaiden kanssa. Asukkaiden kanssa vietetään aikaa osastolla esimerkiksi elokuvia katsellen. Asukkaiden kanssa keskustellaan arkisista asioista ja mielen päällä olevista asioista, kuten säästä, asukkaiden lempiruuuista ja erilaisista ajankohtaisista asioista.

Aktiivisen arjen sisältöä:

Huoneentaulut

Jokaisen asukkaan kanssa tehdään huoneentaulu, jossa on asukkaan kuva ja kirjattuna millaisista asioista asukas pitää ja ei pidä ja miten asukas toivoo häntä hoidettavan.

Kauneudenhoito ja pukeutuminen

Asukkaiden kanssa laitetaan papiljotit hiuksiin, lakataan kynsiä, annetaan asukkaan valita itse vaatteensa ja ohjataan pukeutumaan itse. Esimerkiksi juhlia ja teemapäiviä varten mietitään yhdessä sopivat vaatteet ja asusteet. Joillekin asukkaille on tärkeää, että esimerkiksi kynnet ovat aina punaiset, joten toteutamme heidän toiveensa.

Kädentaidot

Asukkaiden kanssa piirretään, väritetään, maalataan, askarrellaan ja tehdään käsitöitä. Asukkaat tekevät palapelejä ja rakentavat esimerkiksi duploilla. Osastoilla myös leivotaan yhdessä asukkaiden kanssa ja nautitaan yhdessä itsetehdyistä herkuista.

Arjen askareet

Asukkaat osallistuvat arjen askareisiin mieltymystensä mukaan, kuten pyykin käsittelyyn, kattamiseen, tilojen siistimiseen, tiskikoneen täyttämiseen ja tyhjentämiseen sekä kukkien istuttamiseen.

Musiikki

Musiikki on läsnä niin arjessa kuin juhlassakin. Osastoilla kuunnellaan radiota ja asukkaiden toivekappaleita. Levyraadissa arvioidaan yhdessä keskustellen erilaisia kappaleita. Asukkaat voivat kertoa mielipiteensä sanallisesti tai peukkua näyttämällä. Osastoilla lauletaan ja soitetaan. Talon ulkopuoliset esiintyjät ja vapaaehtoistyöntekijät pitävät konsertteja ja laulutuokioita.

Liikunta

Keilaaminen on suosittu urheilulaji asukkaidemme parissa. Osastoilla pidetään tuolijumppia ja pelataan pallopelejä, asukkaat voivat polkea kuntopyörää ja heidän kanssaan kävellään niin sisällä kuin ulkonakin.

Hartaudet ja ehtoolliset

Helsingin seurakunnat järjestävät viikoittain talossamme hartauden. Teemme myös yhteistyötä kotiseurakuntamme Vartiokylän seurakunnan kanssa. Kaksi kertaa vuodessa (pääsiäinen ja pyhäinpäivä) talossamme on ehtoolliset. Pyhäinpäivänä muistellemme vuoden aikana poisnukkuneita asukkaita.

Ulkopuoliset esiintyjät ja yhteistyö

Talossamme käy säännöllisesti ulkopuolisia esiintyjiä pitämässä konsertteja ja muita esityksiä. Teemme yhteistyötä eri oppilaitosten ja päiväkotien kanssa. Oppilaitosten opiskelijat järjestävät teemapäiviä ja päiväkodin lapset käyvät esiintymässä. Pääsiäisen aikaan lapset tulevat taloomme virpomaan.

Juhlat

Juhlimme asukkaiden syntymäpäiviä yhdessä osastolla. Synttärisankarille lauletaan ja viedään kauniisti koristeltu syntymäpäivätarjotin. Tasavuosina tarjoamme koko osastolle kakun.

Ulkoilu

Ulkoilemme asukkaiden kanssa ympäri vuoden. Meillä on turvallinen sisäpiha, jota hyödynnämme usein. Sijaitsemme meren läheisyydessä, jota ihailemme paitsi ikkunasta myös ulkoillessamme. Vapaaehtoistyöntekijät ulkoilevat asukkaiden kanssa viikoittain.

Bingo

Bingo on asukkaidemme ikisuosikki. Korona pandemian aikana olemme kehittäneet Teams-bingon, joka on ollut todella pidetty.

Parveketapahtumat

Hyödynnämme isoja parvekkeitamme, joilla grillataan makkaraa, paistetaan lettuja ja juodaan päiväkahvit. Parvekkeilla ulkoillaan myös talvisin.

6.2 Ravitsemus ja ruokahuolto

Puotilan palvelutalon ruokahuollosta vastaa Gaius ravintolat. Gaius ravintoloiden toimintaa johtaa ravitsemustoimenjohtaja Eija Hiltunen. Palvelutalon ravitsemus ja ruokahuolto perustuu ikääntyneiden ravitsemussuosituksiin.

Ikääntyneen ravitsemuksen erityispiirteitä

Ikääntyneen ihmisen hyvä ravitsemus ylläpitää terveyttä, toimintakykyä ja elämänlaatua. Ravinnonsaanti ja ravitsemustila heikkenevät usein sairauksien ja iän myötä. Vanhenemiseen liittyvien fysiologisten muutosten ja sairauksien seurauksena liikkuminen vähenee, perusaineenvaihduntataso laskee ja ruokahalu usein heikkenee. Tämän seurauksena energiantarve pienenee. *Useimpien ravintoaineiden tarve ei kuitenkaan pienene, joten on tärkeää kiinnittää huomiota ravinnon laatuun.*

Ikääntyneen ravitsemuksen keskeiset painopisteet:

- ravitsemukselliset tarpeet ikääntymisen ja muistisairauden eri vaiheissa otetaan huomioon ja kirjataan/päivitetään asukkaan hoitosuunnitelmaan sekä huomioidaan päivittäisessä kirjaamisessa.
- ikääntyneiden ravitsemus arvioidaan säännöllisesti. MNA, RAI-arviointi

tehdään vähintään 6 kk välein. Jos RAI:n tulos osoittaa painon laskua tai MNA-testin tulos osoittaa, että riski virheravitsemukselle on kasvanut tai on aliravitsemus, ollaan välittömästi yhteydessä Gaius ravintolan henkilökuntaan tilanteen kartoitusta varten.

- oikeanlaisella ravitsemuksella turvataan riittävä energian, proteiinin, ravintoaineiden, kuidun ja nesteen saanti.
- D-vitamiinin riittävä saanti, suositus yli 60-vuotiaille 20 mikrogrammaa/vrk (800 IU)

Ruoka Puotilan palvelutalon asukkaille

- ateriat valmistetaan Puotilan palvelutalon keittiössä
- osaston vuorossa oleva työntekijä hakee aamupalan, lounaan ja päivällisen keittiöstä osastolle.
- osaston vuorossa oleva työntekijä valmistaa ja tarjoaa asukkaana päiväkahvin ja iltapalan. Näiden lisäksi hoitajat huolehtivat, että asukkaalle tarjotaan välipaloja sekä päivällä että myös yöllä, jos asukas on hereillä.
- osastojen henkilökunta huolehtii, että osaston keittiössä on tarvittavat ruokatarvikkeet, täydennystä voi hakea keittiöstä.

Aterioiden tarjoilu, ruokailutapahtuma

- asukkaan mieltymyksiä kysytään, kuunnellaan ja toteutetaan. Ruokailutapahtumassa toteutetaan myös eriaiheisia teemoja vuoden aikana.
- kaunis kattaus, rauhallinen tunnelma.
- asukkaalle annetaan mahdollisuus annostella ruoka itse.
- jos asukas ei osaa annostella itse ruokaa lautaselle, henkilökunta annostelee ruuan lautaselle ja huolehtii, että annos on koostettu esteettisesti ja ravitsemustarpeet huomioon ottaen.
- hoitajat avustavat ruokailussa tarvittaessa.

- päiväkahvi tarjotaan ja juodaan yhteisesti osaston takka-aulassa/yhteisissä tiloissa. Päiväkahville osallistuu kaikki osaston asukkaat.

Ruokailuajat Puotilan palvelutalossa

- aamiainen n. klo 9.00
- välipala
- lounas n. klo 12.00
- päiväkahvit n. klo 15.00.
- päivällinen n. klo 17.00
- iltapala klo 19.00 alkaen
- yöhoitaja tarjoaa asukkaille välipalaa yövuoron aikana, jos asukas on hereillä.
- ajat voivat vaihdella osastoittain ja asukkaan yksilöllisen tarpeen mukaan.

Ravitsemuksen seuranta

- kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin seuranta, **hoitosuunnitelma**
- suunhoito, hampaiden kunto
- ihon kunto
- nielemisvaikeudet
- painonseuranta; paino, BMI
- vatsan toiminta
- nesteytys
- verensokeri
- MNA, RAI. Arvioinnit tehdään vähintään 6 kk välein. Jos RAI:n tulos osoittaa painon laskua tai MNA-testin tulos osoittaa, että riski virheravitsemukselle on kasvanut tai on aliravitsemus, ollaan

välittömästi yhteydessä Gaius ravintolan henkilökuntaan tilanteen kartoitusta varten.

6.3 Hygieniakäytännöt

Palvelutalon ohjeet hygieniakäytännöistä perustuvat Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimen ohjeisiin. Infektioiden ja tarttuvien sairauksien leviäminen ennaltaehkäistään ohjeistamalla ja perehdyttämällä työntekijöitä.

Käsien pesuun ja käsihuuhteen käyttöön on mahdollisuus kaikissa yksiköissä sekä työntekijöillä että asukkailla ja heidän läheisillään sekä muilla vierailijoilla. Suojaimia, kuten suojakäsineitä ja suojaesiliinaa, käytetään ohjeiden mukaan ja muita suojaimia käytössä olevien varotoimiohjeiden mukaisesti.

Siivous on ulkoistettu. Sopimus sisältää tilojen siivouspalvelut. Siivous toteutetaan siivoussuunnitelman mukaan.

Asukkaiden pitovaatteet pestään ryhmäkodeissa. Liinavaatehuolto on ulkoistettu Mikkelin pesulalle. Pyykkihuoltosopimus sisältää liinavaatepyykin pesun ja kuljetuksen.

Jätehuolto toteutetaan jätehuoltosuunnitelman mukaan.

6.4 Terveysten- ja sairaanhoito

Terveysten ja sairaanhoito on kuvattu laatukäsikirjan asuminen Puotilan palvelutalossa prosessikuvauksessa. Palvelutalossa on ns. konsultoiva sairaanhoitajajärjestelmä. Konsultoivan sairaanhoitajan tavoittaa puhelimitse.

Tehostetussa palveluasumisessa hoitohenkilökunta seuraa asukkaiden terveydentilaa päivittäin ja tarvittaessa ottaa yhteyttä lääkäriin. Tehostetussa palveluasumisessa käy lääkäri Mehiläinen lääkäripalveluista. Kiireellisissä asioissa henkilökunta voi soittaa nimetyille lääkärille virka-aikana. Virka-ajan ulkopuolella toimitaan Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimen ohjeen mukaan.

6.4 Lääkehoito

Asukkaiden lääkehoito perustuu 31.5.2007 laadittuun ja säännöllisesti päivitettyyn Lääkehoitosuunnitelmaan. Viimeisin päivitys on tehty 5/2021. Lääkehoidosta vastaavat johtaja, osastonhoitajat ja sairaanhoitajat.

Lääkehoidon osaaminen on Puotilan palvelutalossa korkealla tasolla. Lääkehoidon osaamisen kehittämiseksi on tehty pitkäaikaista kehittämistyötä. Henkilöstölle on järjestetty säännöllisesti lääkehoidon lisäkoulutusta. Osa hoitajista on suorittanut lääkehoidon oppisopimuskoulutuksen. Asukkaille on tehty lääkehoidon kokonaisarviointi yhteistyössä hoitajan, farmaseutin ja lääkärin toimesta. Puotilan palvelutalon lääkehoidon kokonaisarvioinnista on tehty myös Turun yliopiston yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa kandidaatintutkielma: Lääkehoidon kokonaisarviointiin liittyvät kokemukset ja sen merkitykset toimintakykyyn - hoitajien näkökulma muistisairaiden vanhusten parissa toteutettuun lääkehoidon kokonaisarviointiin.

Puotilan palvelutalo oli pilotoimassa Causalus-ohjelmaa, joka on lääkehoidon kokonaisratkaisu asiantuntijatuella. Causalus-ohjelma on kehitetty ratkaisemaan monilääkityksen ongelmia. Causalus-ohjelma on palvelutalossa otettu käyttöön ja on edelleen käytössä.

Lääkehoitosuunnitelma on osa henkilöstön perehdyttämistä.

Lääkehoitosuunnitelma sisältää lääkehoidon toteuttamisen periaatteet ja siihen liittyvän vastuunjaon sekä vähimmäisvaatimukset, jotka yksikön ja lääkehoidon toteuttamiseen osallistuvan työntekijän on täytettävä.

7. HENKILÖSTÖ

7.1 HENKILÖSTÖ REKRYTOINTI JA SIAISTEN KÄYTÖN PERIAATTEET

Puotilan palvelutalossa työskentelee 68 työntekijää. Osastonhoitajat (3), sairaanhoitajat (5), lähi- ja perushoitajat (48), hoitajat (1), hoitoapulaiset (4), hoiva-avustajat (4), toimistosihteeri (1), hallintopäällikkö (1) ja Puotilan palvelutalon johtaja (1) vastaavat vanhusten ympärivuorokautisesta hyvinvoinnista.

Henkilöstön rekrytointia ohjaavat työlainsäädäntö ja työehtosopimukset, joissa määritellään sekä työntekijöiden että työnantajien oikeudet ja velvollisuudet.

Rekrytointi ja sijaisten käyttö tapahtuu rekrytointiprosessin mukaisesti.

REKRYTOINTIPROSESSI Puotilan palvelutalossa

- uusia työntekijöitä rekrytoidaan aina tarvittaessa
- osastojen henkilökunnan rekrytoinnista vastaa osastonhoitaja
- esimiesten / toimistotyöntekijöiden rekrytoinnista vastaa Puotilan palvelutalon johtaja

- **Vakinainen työntekijä**
- vapaa työpaikka ilmoitetaan Mol:n sivuille. Hakemuksessa ilmoitetaan haettava toimi, päivämäärä mihin mennessä hakemuksen on oltava perillä ja miten hakemus toimitetaan (sähköpostitse, kirjeitse)
- Mol:ssa olevat hakemukset ovat nähtävillä myös rekrytoinnista vastaavan osastonhoitajan huoneen ulkopuolella olevalla ilmoitustaululla.
- saapuneiden hakemusten perusteella hakijat/hakijoita kutsutaan haastatteluun
- haastattelussa:
  - varmistetaan mitä työtä hakija hakee
  - selvitetään haettavan työn toimenkuva
  - pyritään selvittämään hakijan motivaatio haettavaa työtä kohtaan. Annetaan tilaisuus kertoa itsestään.
  - selvitetään hakijan työkokemus / sopivuus haettavaan tehtävään
  - kerrotaan Gaius-säätiön organisaatiosta sekä Puotilan palvelutalon toimintaperiaatteista
  - tarkistetaan henkilöllisyys ja yhteystietojen paikkansa pitävyys
  - tarvittaessa tarkistetaan kansalaisuus / työluvan voimassa olo
  - tarkistetaan alkuperäinen tutkintotodistus ja Valviran todistus, otetaan todistuksista kopio (lähihoitaja / perushoitaja / hoitaja / sairaanhoitaja). Valviran lupa tarkistetaan terveyden- tai sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä (Terhikki/Suosikki).
  - varmistetaan milloin työntekijä voi aloittaa, jos tulee valituksi
  - pyydetään suosittelijan yhteystiedot
  - sovitaan, milloin päätöksestä ilmoitetaan
- soitetaan suosittelijalle

- tehdään valinta sovittuun aikaan mennessä
- ilmoitetaan työnhakijalle valinnasta
- pyydetään valittua työntekijää tulemaan uudelleen ja sopimaan työnaloitamiseen liittyvistä asioista

- **Määräaikainen työntekijä**
- pitkäaikainen, määräaikainen työsuhde ilmoitetaan haettavaksi Mol:ssa tai työntekijä pyydetään haastatteluun rekrytoinnista vastaavalle osastonhoitajalle / johtajalle tulleiden avointen hakemusten perusteella

- haastattelussa (kts. vakituinen työntekijä)
- soitetaan suosittelijalle
- tehdään valinta sovittuun aikaan mennessä
- ilmoitetaan työnhakijalle valinnasta
- pyydetään valittua työntekijää tulemaan uudelleen ja sopimaan työnaloitamiseen liittyvistä asioista

- **Työhön valitut työntekijät**
- sovitaan työhön valitun henkilön kanssa uusi tapaaminen
- selvitetään työsopimukselliset asiat
- annetaan työntekijälle ”Työhön perehdyttäminen ja -perehtyminen Puotilan palvelutalossa” -muistilista työhön perehtymisen vaiheista sekä kerrotaan muistilistan tarkoitus työhön perehtymisessä
- esitellään työntekijän tuleva osasto ja Puotilan palvelutalon yleiset tilat
- sovitaan työn aloituspäivä ja annetaan työvuorot / sovitaan ensimmäisen päivän työhöntulo
- annetaan palveluvuosilisähakemus-kaavake ja pyydetään palauttamaan täytettynä esimiehelle heti työsuhteen alkaessa
- nimetään uudelle työntekijälle perehdyttäjä
- osastonhoitaja/hallintopäällikkö:

- tekee avaimet
- tekee Hilikka-tunnukset

- **Tuntityöntekijät**
- työntekijä pyydetään haastatteluun rekrytoinnista vastaavalle osastonhoitajalle tulleiden avointen hakemusten / yhteydenottojen perusteella.
- tuntityöntekijä pyydetään työvuoroon vain tarvittaessa

7.2 Perehdytys ja perehtyminen

Toimintayksikön hoito- ja hallintohenkilöstö perehdytetään asiakastyöhön, asiakastietojen käsittelyyn ja tietosuojaan sekä omavalvonnan toteuttamiseen. Sama koskee myös yksikössä työskenteleviä opiskelijoita ja pitkään töistä poissaolleita. Johtamisen ja koulutuksen merkitys korostuu, kun työyhteisö omaksuu uudenlaista toimintakulttuurin ja suhtautumista asiakkaisiin ja työhön mm. itsemääräämisoikeuden tukemisessa tai omavalvonnassa. Sosiaalihuollon ammattihenkilölaissa säädetään työntekijöiden velvollisuudesta ylläpitää ammatillista osaamistaan ja työnantajien velvollisuudesta mahdollistaa työntekijöiden täydennyskoulutautuminen. Erittäin tärkeä täydennyskoulutuksen osa-alue on henkilökunnan lääkehoito-osaamisen varmistaminen.

Perehdytys tapahtuu perehdyttäminen ja – perehtyminen Puotilan palvelutalossa ohjelman mukaan:

1. YLEISTIETOA GAIUS-SÄÄTIÖSTÄ

- Gaius-säätiön sr toiminta-ajatus
- organisaatio ja Gaius-säätiö sr toimipisteet
- olen saanut ”Työhön perehdyttäminen ja -perehtyminen

Puotilan palvelutalossa – Osaston toimintaan perehtymisen muistikirjauudelle työntekijälle”

2. PUOTILAN PALVELUTALO

- Puotilan palvelutalon historiaa
- arvot ja toimintaperiaatteet
- asukkaat
- henkilöstörakenne
- osastojen kuvaus
- osastojen ja henkilöstön yhteystiedot
- omavalvontasuunnitelma ja laatukäsikirja

3. TYÖSUHDEASIA

- työnkuvaus
- Terveyspalvelualan työehtosopimus
- työsopimuksen allekirjoittaminen ja koeaika
- palkanmaksu ja palvelusvuosilisien hakeminen
- verokortti
- työaika / kulunvalvonta / työajanseuranta
- vuosilomien määräytyminen
- loma-ajan palkka
- palkattomat vapaat ja -lomat
- salassapitovelvollisuus ja tietosuoja
- henkilökunnan ruokailu
- työvaatteet, työkengät ja niiden huolto
- koeaikakeskustelu / kehityskeskustelut / lähtevän työntekijän palaute

4. TYÖSKENTELEMEN PUOTILAN PALVELUTALOSSA

- avaimien hallinta ja kulunvalvonnan käyttäminen
- yhteiset tauko- ja sosiaalityilat (pukuhuone, savuton työaika yms.)
- puhelimen käyttö ja siihen vastaaminen
- yhteiset koneet ja laitteet (faksi, kopiointi, atk, yms.)
- sähköpostin käyttäminen
- asukastietojärjestelmä (HILKKA)

- RAI-arviointi
- toiminnallinen arki / Sävelsirkkku
- talossa tiedottaminen:
- intra
- sähköposti
- osastotunnit
- henkilöstökokoukset
- tyhy-kokoukset
- projektiryhmät
- ilmoitustaulut ja niiden sijainti
- arkisto, toimisto, toimistotarvikkeiden hankinta
- jätteet, paperinkeräys, tietosuojajäte
- pysäköinti

5. HENKILÖSTÖN KEHITTÄMINEN

- Puotilan palvelutalon yhteiset projektit
- osaston omat kehittämishankkeet
- henkilöstön koulutus / hakeutuminen koulutuksiin
- omaehtoinen opiskelu ja opintovapaa

6. SAIRASTUMINEN, TYÖTAPATURMAT JA TYÖTERVEYSHUOLTO

- työterveyshuollon yhteystiedot
- lakisääteiset tarkastukset
- ohje työntekijän sairastuessa / poissaolosta ilmoittaminen
- ”varhaisentuen” – malli
- toimintaohje työtapaturman sattuessa

7. TYÖTURVALLISUUSASIAT

- luottamusmies
- työsuojeluvaltuutettu
- paloturvallisuus / paloinfot / palotaulujen sijainnit /alkusammutusvälineiden sijainti ja käyttäminen / poistumistiet / pelastuslakanat
- toiminta hätätilanteissa
- työturvallisuus / apuvälineiden käyttäminen
- työkyvyn ylläpitäminen

- työhyvinvointi
- päihteetön ja savuton työpaikka
- epäasiallisen kohtelun ehkäisy ja käsittely / haasteelliset tilanteet

8. YHTEISTYÖKUMPPANEITA

- omaiset/läheiset
- lääkäri
- fysioterapia
- jalkahoitaja
- kampaaja
- omatarvikejakelu
- Puotilan keittiö / Gaius ravintolat
- kiinteistöhuolto / yhteystiedot ja korjattavista vioista ilmoittaminen
- siivous
- pesula
- vapaaehtoistyöntekijät
- oppilaitokset / opiskelijoiden ohjaus

Tietoa osastosta

1. OSASTON ESITTELY

- osaston tilat
- henkilöstö
- työvuorotaulukot / työvuorotaulukon merkinnät
- henkilöstön tauot ja ruokailu

2. OSASTON PÄIVITTÄINEN TOIMINTA

- perustehtävä
- osaston päiväjärjestys / tehtävät eri työvuoroissa
- osaston asukkaat

- vastuuhoidajuus / omat asukkaat
- virikkeellisyys / toiminnallinen arki
- asukkaiden ruokailu
- henkilöstön vastualueet ja niiden kuvaukset

- käsihygienia ja aseptiikka
- lääkehuolto / lääkehoitosuunnitelma
- lääkehuoltoa koskevat lait, asetukset, määräykset ja ohjeet
- lääkekaappi / lääkkeiden säilytys
- lääkkeiden tilaaminen / H-lääkkeet ja kulutuskorttien kirjaus
- osaston lääkkeenjako- ja lupakäytännöt
- toiminta lääkehoitopoikkeamassa
- lääkekustannusten seuranta
- toiminta tuotevirhe-epäilyssä
- konsultoiva sairaanhoitaja
- Mehiläinen-lääkäripalvelut
- näytteenotto / näytteenoton tilaaminen
- poliklinikkakäynnit / tutkimukset
- hammashuolto
- omahoitotarvikkeiden tilaaminen / apuvälineet
- pyykkihuolto / pesula

3. ASUKKAAN HOITO JA HUOLENPITO

- asukkaan saapuminen
- elämänkaarilomake / tietojen keruu
- tulokahvit/ ensimmäinen hoitokokous
- hoitosuunnitelma ja RAI-arviointi
- asukkaan lähettäminen sairaalaan
- asukkaan raha-asiat
- asukkaan kuolema / poistuminen

KOEAIKAKESKUSTELU

- onko työhön perehtyjä saanut tarvitsemansa perehdytyksen?
- mahdollisesti epäselviksi jääneiden asioiden läpikäynti
- miten olet viihtynyt meillä? Miten olet kokenut ensikuukaudet?
- jotain muuta, mitä?

Paikka ja päivämäärä:

Työhön perehtyjän allekirjoitus:

Esimiehen allekirjoitus:

7.3 Henkilöstön täydennyskoulutus

Puotilan palvelutalossa huolehditaan henkilöstön koulutuksesta vuosittaisen koulutussuunnitelman mukaisesti. Koulutus- ja kehittämistarpeet tulevat esille mm. ITE-arvioinnin tuloksista, kehityskeskusteluissa, poislähteneen henkilökunnan kirjallisesta palautteesta sekä osastotunneilla ja henkilöstökokouksissa käydyissä keskusteluissa. Saatujen tulosten ja palautteen perusteella arvioidaan ja kehitetään Puotilan palvelutalon hoitokäytäntöjä, toimintatapoja ja työhyvinvointia. Koulutuksiin osallistuu työntekijöitä kaikista ammattiryhmistä (hallintohenkilökunta, osastonhoitajat, sairaanhoitajat/terveydenhoitajat, lähi- ja perushoitajat, hoitajat, hoitoapulaiset hoiva-avustajat).

Henkilöstön ja johtoryhmän esille tuomiin koulutustarpeisiin vastataan sisäisillä, Puotilan palvelutalossa järjestettävillä koulutuksilla ja ulkoisilla, talon ulkopuolella järjestettävillä koulutuksilla. Työvuorosuunnittelun ja työn toimivuuden kannalta on tehokkaampaa, että kouluttajat pyydetään Puotilan palvelutaloon ja koulutustilaisuudet järjestetään Puotilan palvelutalon yhteisissä tiloissa, osastoilla tai verkkokoulutuksina. Teemme koulutustenkin järjestämisen osalta mielellään yhteistyötä Gaius-säätiön yksiköiden sekä muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Käytössämme on myös Skhole verkkokoulutuspalvelu, joka tarjoaa laadukkaita terveydenhoitoalan verkkokoulutuksia terveys- ja sosiaalialan ammattilaisille. Järjestettävien koulutusten tavoitteena on lisätä ja vahvistaa henkilöstön osaamista muistisairaana vanhuksen toiminnallisen arjen toteuttamisessa, hoidossa ja huolenpidossa, toimintaympäristöön, työturvallisuuteen ja turvallisuuteen liittyvissä asioissa, palvelujen kehittämisessä sekä ylläpitää ja tukea työssä jaksamista ja työhyvinvointia.

7.4 Henkilöstön ilmoitusvelvollisuus

Sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) säädetään työntekijän velvollisuudesta (48–49 §) tehdä ilmoitus havaitsemastaan epäkohdasta tai epäkohdan uhasta, joka liittyy asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamiseen. Ilmoitusvelvollisuuden toteuttamisesta on laadittava toimintayksikölle ohjeet, jotka ovat osa omavalvontasuunnitelmaa. Laissa korostetaan, ettei ilmoituksen tehneeseen henkilöön saa kohdistaa kielteisiä vastatoimia ilmoituksen seurauksena.

Ilmoituksen vastaanottaneen tulee käynnistää toimet epäkohdan tai sen uhan poistamiseksi ja ellei niin tehdä, ilmoituksen tekijän on ilmoitettava asiasta aluehallintovirastolle. Yksikön omavalvonnassa on määritelty, miten riskienhallinnan prosessissa epäkohtiin liittyvät korjaavat toimenpiteet toteutetaan. Jos epäkohta on sellainen, että se on korjattavissa yksikön omavalvonnan menettelyssä, se otetaan välittömästi siellä työn alle. Jos epäkohta on sellainen, että se vaatii järjestämisvastuussa olevan tahon toimenpiteitä, siirretään vastuu korjaavista toimenpiteistä toimivaltaiselle taholle.

Puotilan palvelutalossa on henkilökunnan kanssa laadittu kirjalliset ohjeet: Toimintaohje häirinnän ja muun epäasiallisen kohtelun ehkäisyyn ja käsittelyyn Gaius-säätiön Puotilan palvelutalossa sekä Gaius-säätiön Puotilan palvelutalon työssä käyttäytymisen pelisäännöt. Ohjeissa on häirinnän ja epäasiallisen kohtelun määritelmä, vastuutahot ja selvitysprosessin vaiheet.

Käytössä kirjallinen ohje: Ikäihmisten kaltoinkohtelu, jossa on kaltoinkohtelun määritelmä, riskitekijät, kaltoinkohtelun tunnistaminen, avun hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus.

8 TOIMITILAT, TEKNOLOGISET RATKAISUT JA TERVEYDENHUOLLONLAITTEET JA APUVÄLISEET

8.1 Toimitilat

Palvelutalon tilat ovat esteettömät ja tilojen suunnittelussa on otettu huomioon toimintarajoitteet. Tiloissa on mahdollista käyttää pyörätuolia, rollaattoria sekä muita apuvälineitä, kuten kävelytelineitä, sähköpyörätuoleja ja nostolaitteita. Palvelutalon hissit ovat riittävän tilavat apuvälineiden kanssa liikkuville. Ovien avaaminen on automatisoitu.

Puotilan palvelutalon tehostetun palveluasumisen kaikki huoneet ovat yhden hengen huoneita. Tavallisessa palveluasumisessa on yksiöiden lisäksi kolme kaksiota. Yhden hengen huoneen koko on keskimäärin 20,25 m² ja kaksion koko on 50,75 m². Jokaisessa tehostetun palveluasumisen asuinhuoneessa on saniteettitila, sähkökäyttöinen sänky, yöpöytä ja yleisvalaistus. F-talossa eli tavallisessa palveluasumisessa ei ole kalusteita palvelutalon puolesta, ainoastaan yleisvalaistus. Tavallisessa palveluasumisessa asukas voi vuokrata sähkökäyttöisen sängyn ja yöpöydän halutessaan. Asukas voi sisustaa ja kalustaa huoneen toiveidensa mukaiseksi, turvallisuusmääräykset huomioon ottaen. Asukkaan läheisellä on mahdollisuus yöpyä asukkaan huoneessa vieraillessaan. Palvelutalossa ei ole vierailuaikoja. Asukkaat asuvat vuokralla ja heidän huoneitansa ei käytetä muuhun tarkoitukseen, vaikka he olisivat pitkään poissa.

Osastoilla on ruokailutilat sekä oleskelutilat ja saunat, jotka ovat kaikkien asukkaiden käytössä. Palvelutalossa on myös yhteisiä tiloja, joissa järjestetään säännöllisesti ohjelmaa. Piha-alue on turvallinen. Asukkaat voivat istua terasseilla ja kulkuväylillä olevilla penkeillä. Osastoilla on lasitetut parvekkeet tai terassi.

Kiinteistönhuolto on ulkoistettu. Sopimus sisältää kiinteistön ja piha-alueiden hoidon ja huollon sekä päivystyksen 24 h/vrk. Sisäilman laatua seurataan ensisijaisesti aistinvaraisesti ja tarpeen mukaan suoritetaan mittauksia sekä tutkimuksia mahdollisten ongelmien selvittämiseksi. Siivous on ulkoistettu. Sopimus sisältää tilojen siivouspalvelut. Siivous toteutetaan siivoussuunnitelman mukaan. Jätehuolto toteutetaan jätehuoltosuunnitelman mukaan.

8.2 Teknologiset ratkaisut

Palvelutalossa on kulunvalvonta, lukittavat ovet ja turvakameroita. Turvakamerat ovat tallentavia ja ne sijaitsevat ulko-ovilla ja F-talon osastojen käytävillä sekä yleisissä tiloissa. ABC-talon osastoille asennetaan turvakamerat vuoden 2021 aikana. Myös ABC-talon osastojen turvakamerat asennetaan käytäville ja yleisiin tiloihin. Turvakameroita käytetään asukas-, työ-, kiinteistön- ja omaisuuden turvaamiseksi. Turvakameroista vastaa Integral Oy.

Asukkailla on käytössä turvapuhelimia. Turvapuhelimet hälyttävät osaston puhelimeen, joka on aina vuorossa olevalla hoitajalla (24/7).

Turvapuhelimien käytöstä ja seurannasta vastaa osastonhoitaja Sanna Kivimäki p. 050-3003895.

Turvapuhelimien teknisistä asioista vastaa huoltomestari Aaro Jaakkola, kiinteistöpalvelu Aria Oy (päivystys 24/7 p. 020 7850 535) Henkilökunta testaa säännöllisesti turvapuhelimien toimivuutta.

Palvelutalossa on automaattinen paloilmoitinlaitteisto, käsisammuttimet ja sammutuspeitit. Jokaisessa ryhmäkodissa on palotaulunäyttö. Toiminnasta palotilanteessa on erillinen ohjeistus.

8.3 Terveysthuollon laitteet ja apuvälineet

Sosiaalihuollon yksiköissä käytetään paljon erilaisia terveydenhuollon laitteiksi ja tarvikkeiksi luokiteltuja välineitä ja hoitotarvikkeita, joihin liittyvistä käytännöistä säädetään terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetussa laissa (629/2010). Terveysthuollon laitteella tarkoitetaan instrumenttia, laitteistoa, välinettä, ohjelmistoa, materiaalia tai muuta yksinään tai yhdistelmänä käytettävää laitetta tai tarviketta, jonka valmistaja on tarkoittanut muun muassa sairauden tai vamman diagnosointiin, ehkäisyyn, tarkkailuun, hoitoon, lievitykseen tai anatomian tai fysiologisen toiminnon tutkimukseen tai korvaamiseen. Hoitoon käytettäviä laitteita ovat mm. pyörätuolit, rollaattorit, sairaalasängyt, nostolaitteet, verensokeri-, kuume- ja verenpainemittarit, kuulolaitteet, haavasidokset ym. vastaavat.

Laitteiden käyttökoulutusta antavat mm. laitetoimittajat ja kiinteistöhuolto. Laitteiden käytön opastaminen kuuluu perehdytykseen. Valviran tehtävänä on terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden vaatimustenmukaisuuden valvonta sekä turvallisen käytön edistäminen. Valviran internet-sivuilta löytyy mm. sähköinen käyttäjän vaaratilanneilmoitus, jolla ilmoitetaan laitteen tai tarvikkeen käytössä mahdollisesti havaituista vaaratilanteista Valviralle. Ammattimaisen käyttäjän on ilmoitettava terveydenhuollon laitteen ja tarvikkeen aiheuttamasta vaaratilanteesta, joka johtuu laitteen tai tarvikkeen ominaisuuksista, suorituskyvyn poikkeamasta tai häiriöstä, riittämättömästä merkinnästä tai riittämättömästä tai virheellisestä käyttöohjeesta tai käytöstä. Mahdollisista laitevirheistä ilmoitetaan osastonhoitajalle tai johtajalle, jotka huolehtivat ilmoituksen tekemisestä Valviraan.

Palvelutalon asukas voi saada lääkinnällisenä kuntoutuksena yksilöllisen apuvälinearvioinnin perusteella välttämättömiä itsenäistä suoriutumista tukevia apuvälineitä. Apuvälinearvioinnissa huomioidaan apuvälineen käyttöön liittyvä toimintaympäristö.

Osastonhoitajat vastaavat siitä, että yksiköissä toimitaan ohjeen mukaisesti ja asukasturvallisuutta edistäen. Palvelutalo on vastuussa mm. yhteiskäytössä olevista apuvälineistä ja sähkösäädettävistä sängyistä. Asukkaan tarvitsemat apuvälineet kirjataan Hilikka asukas- tietojärjestelmään.

9 ASUKASTIETOJEN KÄSITTELY JA KIRJAAMINEN

9.1 Asukastietojen käsittely

Henkilötiedolla tarkoitetaan kaikkia tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön liittyviä tietoja. Sosiaalihuollossa asiakas- ja potilastiedot ovat arkaluonteisia, salassa pidettäviä henkilötietoja. Terveyttä koskevat tiedot kuuluvat erityisiin henkilötietoryhmiin ja niiden käsittely on mahdollista vain tietyin edellytyksin. Hyvältä tietojen käsittelyltä edellytetään, että se on suunniteltua koko käsittelyn ajalta asiakastyön kirjaamisesta alkaen arkistointiin ja tietojen hävittämiseen saakka. Käytännössä sosiaalihuollon toiminnassa asiakasta koskevien henkilötietojen käsittelyssä muodostuu lainsäädännössä tarkoitettu henkilökisteri. Henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan EU:n yleistä tietosuojasetusta (EU) 2016/679. Tämän lisäksi on käytössä kansallinen tietosuojalaki (1050/2018), joka täydentää ja täsmentää tietosuojasetusta. Henkilötietojen käsittelyyn vaikuttaa myös toimialakohtainen lainsäädäntö.

Asukkaista kerätään tietoa Hilikka-ohjelmaan, RAI-ohjelmaan, Hilmo-ohjelmaan sekä paperiseen asukaskansioon. Hilikkaan tehdään päivittäin merkintöjä asukkaan voinnista, hoidon vaikuttavuudesta, hoidon tarpeista, tavoitteista ja keinoista. RAI-arviointi tehdään vähintään kahdesti vuodessa. Ohjelmaan kerätään tietoa esimerkiksi toimintakyvystä, diagnooseista, lääkityksestä sekä painosta. RAI-tiedot siirtyvät automaattisesti kahdesti vuodessa salattuna THL:ään sähköisesti. THL:ään lähetetään kahdesti vuodessa terveydenhuollon hoitoilmoitukset eli Hilmot. Hilmo-tiedot

tallennetaan Hilkka-ohjelmaan. Aukkaista kerätään erilaista tietoa esimerkiksi hoitoon tulon syy, diagnoosit sekä hoidon tarve.

Rekisteriselosteet ovat Gaius-säätiön Y-asetella. Rekisteröidyillä on oikeus tarkastaa tietonsa ottamalla yhteyttä Gaius-säätiön tietosuojavastaavaan. EU:n yleinen tietosuoja-asetus 37 artikla edellyttää tietosuojavastaavan nimeämistä, kun henkilötietoja käsitellään laajamittaisesti. Gaius-säätiön tietosuojavastaava on Sari Silfverberg p. 040-769 4332. Tietosuojavastaava neuvoo ja ohjeistaa tietosuojalainsäädännön mukaisista velvollisuuksista.

9.2 Kirjaaminen

Asiakastyön kirjaaminen on jokaisen ammattilaisen vastuulla. Kirjaamisvelvoite alkaa, kun sosiaalihuollon viranomainen on saanut tiedon henkilön mahdollisesta sosiaalihuollon tarpeesta tai kun yksityinen palveluntuottaja alkaa toteuttaa sosiaalipalvelua sopimuksen perusteella. Kirjaamisvelvoitteesta on säädetty laissa sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista (254/2015) 4 §:ssä. Yksittäisen asiakkaan asiakastietojen kirjaaminen on jokaisen ammattihenkilön vastuulla ja edellyttää ammatillista harkintaa siitä, mitkä tiedot kussakin tapauksessa ovat olennaisia ja riittäviä.

Kirjaaminen sekä siihen liittyvät tietosuojakäytännöt sekä henkilötietojen käsittelyyn liittyvät ohjeet sisältyvät perehdyttäminen ja perehtyminen ohjelmaan. Palvelutalossa on kirjaamisopas.

10 YHTEENVETO KEHITTÄMISSUUNNITELMASTA

Puotilan palvelutalossa tavoite on ehkäistä ennakolta haittatapahtumat tunnistamalla vaaratekijät, arvioimalla riskejä, ryhtymällä toimenpiteisiin niiden hallitsemiseksi ja rakentamalla hyvää turvallisuuskulttuuria.

Riskienhallinnan tavoitteena on turvata hoitoympäristön häiriöttömyys ja toiminnan jatkuvuus. Riskejä arvioidaan organisaatio-, henkilö-, toimitila-, toiminta-, ja laitetasolla säännöllisesti ja riskien kartoitus tehdään vuosittain Sosiaali- ja terveysministeriön oppaan mukaisesti. (Riskienhallinta ja turvallisuussuunnittelu. Opas sosiaali- ja terveydenhuollon johdolle ja turvallisuussuunnittelijoille) Riskienkartoituksessa havaitut riskit pyritään poistamaan ja niihin pyritään varautumaan esim. koulutuksen keinoin (mm. paloturvallisuuskoulutus, väkivaltaisen henkilön kohtaaminen, EA-koulutus, jne).

Puotilan palvelutalossa on pelastussuunnitelma ja poistumisturvallisuusselvitys. Seuraamme toiminnassamme ilmeneviä poikkeamia ja läheltä-piti tilanteita. Tilanteet käsitellään ja niihin vaikuttaneet häiriötilanteet pyritään poistamaan ja tilanteista pyritään oppimaan. Koko henkilökunta osallistuu käytännön turvallisuuden päivittäiseen hallintaan, turvallisuusriskien arviointiin, turvallisuusasioita koskevaan raportointiin ja turvallisuutta parantavien toimenpiteiden toteuttamiseen. On erittäin tärkeätä, että henkilöstö hallitsee päivittäisten työtilanteiden yhteydessä esiin tulevat turvallisuutta vaarantavat häiriötilanteet. Henkilöstön tulee edistää turvallisuutta omalla toiminnallaan ja valinnoillaan sekä noudattaa annettuja ohjeita.

Omavalvontasuunnitelma on laadittu 31.7.2012 ja päivitetty säännöllisesti.
Viimeisin päivitys on tehty 31.5.2021.

Helsinki 31.5.2021

Jaana Rankinen
Johtaja
Gaius-säätiö sr
Puotilan palvelutalo